

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Бабенко, Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика : учебник ; практикум / Л.Г. Бабенко, Ю.В. Казарин. – 6-е изд. – М. : Флинта : Наука, 2009. – 496 с.
2. Бахтин, М.М. Формы времени и хронотопа в романе / М.М. Бахтин // Литературно-критические статьи / М.М. Бахтин ; сост. С. Бочаров, В. Кожин. – М. : Худож. лит., 1986. – С. 121–290.
3. Гальперин, И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – 5-е изд., стереотип. – М. : КомКнига, 2007. – 144 с.
4. Доўгаль, А. Сродкі выражэння эмоцый у сучаснай беларускай мове / А. Доўгаль. – Мінск : Тэхналогія, 2008. – 176 с.
5. Карасик, В.И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
6. Шмельёва, Т.В. Модель речевого жанра / Т.В. Шмельёва // Антология речевых жанров: повседневная коммуникация / К.Ф. Седов (общ. ред.). – М. : Лабиринты, 2007. – С. 81–89.

КАЛЯНДАР У БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Вайтусёнак І.А., Карчміт У.С.

Албут А.А. – выкладчык

Друкаваныя календары розных тыпаў з'яўляюцца даведачнымі выданнямі і выклікаюць цікавасць як феномены культуры, утрымліваюць лінгвакультуралагічную інфармацыю.

Каляндар, бясспрэчна, з'яўляецца неад'емнай часткай беларускай культуры і адной з форм духоўнага жыцця этнасу, захоўвае ў сабе інфармацыю аб святах, абрадах, традыцыях, якія сфарміраваліся за час існавання і развіцця беларускай нацыі. У календары можна знайсці звесткі як пра паганскія, так і пра праваслаўныя святы, у часы якіх звычайна праводзіліся кірмашы, выставы, гульні і абрады.

Для таго каб лепш разабрацца, што такое беларускі каляндар, разгледзім шэраг прыкладаў.

Некаторыя людзі ўсё яшчэ карыстаюцца адрыўнымі календарамі [4]. З аднаго боку ліста календара захоўваецца асноўная інфармацыя на бягучы дзень: час усходу сонца, асноўныя святы, трагедыі, а з адваротнага боку размешчана больш падрабязная інфармацыя з утрыманнем гістарычных фактаў, розных парад для догляду за здароўем ці агародам і інш. Такі каляндар разлічаны на шырокае выкарыстанне жыхарамі краіны.

Каляндар [3], выпушчаны кампаніяй «Будзьма беларусамі!», больш накіраваны на дзіцячую аўдыторыю. Гэта раскладны каляндар, у якім да кожнага дня года падабраны невялікія малюнкi і словазлучэнні, якія характарызуюць гэты дзень, н залежна ад таго, святочны ён ці будзённы. Важна адзначыць, што словазлучэнні падабраны такім чынам, каб павялічваць слоўнікавы запас кожна дзень. Кожны месяц суправаджаецца трапным беларускім выслоўем.

Каляндар «Кола дзён» [2], хай і прэзентуе ўжо мінулыя часы, але тым не менш цікавы, асабліва ў якасці атрыбута сваёй эпохі. Дадзены каляндар адлюстроўвае традыцыі савецкага перыяду і абрады, якія захаваліся яшчэ з часоў паганства. Кожны месяц суправаджаецца наборам артыкулаў і выразак пра вядомых беларускіх асоб, вершамі знакамітых пісьменнікаў, рэпрадукцыямi твораў мастацтва, знакавымі датамі і асноўнымі беларускімі традыцыямi, якія звязаны з дадзеным месяцам, прыказкамі.

Пазнаёміўшыся з гэтымі календарамі і іх гісторыяй, мы прыйшлі да высновы, што нягледзячы на ўсе найноўшыя тэхналогіі, імклівае пранікненне электронных арганайзераў у жыццё сучаснага чалавека, нішто не заменіць сапраўдны папяровы каляндар, якім карысталіся нашы продкі, і, верагодна, будуць карыстацца яшчэ шмат пакаленняў. Таму што ў поўнай меры адчуць пражыты дзень можна, адрываючы ліст за лістом у календары на сцяне. А самае галоўнае, што такі каляндар з'яўляецца сапраўднай крыніцай інфармацыі пра асноўныя традыцыі беларускага народа, яго культуру – сучасную і даўнюю.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Лозка, А.Ю. Беларускі народны каляндар / А.Ю. Лозка. – 2-е выд., перапрац. і дап. – Мінск : Польша, 2002. – 238 с.
2. Кола дзён'87 : беларускі літаратурна-мастацкі каляндар / склад. Г.А. Каханюкі [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1987. – 168 с.
3. Не маўчы па-беларуску : каляндар на 2018 год / склад. А. Лазар, Д. Мандзік. – Мінск : Кнігазбор.
4. Родны край : адрыўны каляндар на 2018 год : даведачнае выданне / склад. А.М. Коршак. – Мінск : Беларусь, 2017.